

Tababarka Xalalka waara ee loogu talagaly Bulshooyinka uu Saameyey Barakaca ee Somalia

Kulanka 2aad: Maxaan uga jeednaa Xalalka Waara?

Soo Koobid

Kulankaan waa udub dhexaadka manhajka tababarka maadaama uu soo bandhigayo qeexida xalalka waara iyo qaabka fikradeed ee la xiriira sida lagu qeexay qaab dhismeedka IASC ee xalalka waara isla markaana ay ku taageereen maamulada Soomaalida sharciyadooda iyo siyaasadooda qaran. Kulankaan, waxaan kala bixi doonnaa qeexida xalalka waara, waxaan kawada hadli doonaa dariiqyada kala duwan ee lagu gaaro xalalka waara iyo (re) isdhexgalka - soo noqoshada iskaaga ah, isdhexgalka maxaliga ah ama dib u dejinta - iyo ilaalinta la xiriirta oo waxaan bilaabi doonaa inaan ka fikirno cabirka guud ama shuruudaha xalalka waara. Diirad saarida isku ekaanshaha, kala duwanaanshaha iyo is-dhameystirka xalalka waara iyo qaababka adkeysiga ayaa lasoo jeediyaa dhamaadka kal-fadhiga.

Ujeedooyinka

Dhamaadka kulankaan waxaad awoodi doontaa inaad:

- Qeex xalalka waara
- Sharax qaybaha ugu muhiimsan, cabirrada, iyo ilaalinta ee hababka xallinta waara
- U soo bandhig xalal waara qaab geedi socod mustaqbal fog ah oo ku lug leh dhinacyo badan oo bani'aadamnimo, horumarineed, iyo ururo nabad-dhis ah
- In si ficaan loo aqoosado xal waara ee ku jira nidaamka gargaarka.

Fariimaha muhimka ah

1. **Xalka waara wuxuu ku saabsan yahay helitaanka xuquuqaha iyo adeegyada iyadoo aan lahayn takoorid ku saleysan barakac.**
2. **Waxaa lagu sameyn karaa ayadoo loo marayo dib u noqosho ikhtiyaari ah, isdhexgal maxalli ah ama dib u dejin, u hoggaansamid ilaalinno iyo mabaadi'da hageysa geeddi-socodka xalka waara.**
3. **Habsocodyada xalalka waara waxay u horseedaan is-dhexgal waara ama dib-u-dhexgal hubin ah badbaado alaab, sharci iyo jireed.**

4. **Abuuritaanka jawi ku habboon gaaritaanka xal waara waa bani'aadamnimo, horumar, iyo geeddi-socod nabadeed.**
5. **Tani waa mid muddo dheer soconaysa, leh daneeyayaal badan iyo qaybo badan.**
6. **Xalalka waara iyo hababka adkaysiga ayaa ayagu is-dhameystiraan**

Ogsoonow in qoraallada fududeynta iyo talooyin iyo sidoo kale farriimaha muhiimka ah ay ku jiraan bog kasta oo ku jira sanduuqa qoraalka

Habka Gudbinta

Qaab dhismeedka

Kulankaan waxaa loo qaabeeyey ilaa saddex su'aalood oo waaweyn oo lala yeelan doono kaqeybgalayaasha inta aan ku gudo jirno

1. Goorma ayaa xal waara la gaaraa?
2. Maxay yihiin jidadka loo maro xalalka waara?
3. Sideen u qiimeyn karnaa xalalka waara?
4. Qaybta ugu dambaysa waxay diiradda saaraysaa xalalka waara iyo adkeysiga

1. **Kulanka wuxuu ku bilaabmayaa su'aasha ah goorta xal waara la gaadho.** Ujeeddada ugu weyn ee qaybtani waa in daaha laga rogo oo la kala furo fasiraadda xalalka waara iyo in ka-qaybgalayaashu ka tarjumaan astaamaheeda ugu waaweyn: xuquuq-ku-saleysan, oo diiradda la saaray takoor-la'aanta iyo arrimo barakaca gaar u ah ama arrimaha la xiriira barakaca. Hawsha gaagaaban, "waraaqaha yar yar" waxay ka kooban yihiin gelinta qaybaha kala duwan ee qeexitaanka sida saxda ah ee lagu soo bandhigayo qeexitaanka oo buuxa ka hor faallo ka bixinta.

2. **Maxay yihiin jidadka loo maro xalalka waara?** Qaybtani waxay soo bandhigaysaa saddexda dariiqo ee lagu gaaro xalka waara, sida loogu magacaabay sharciyada iyo siyaasadaha la xiriira xalalka Soomaaliya. Waxay ku bilaabmaysaa hawl gaaban oo isku-mil oo isku aadi ah oo loogu talagalay in lagu aqoonsado saddexda waddo. Waxay ku sii soconaysaa soo bandhigida fikradda is-dhexgalka waara (dib-u-celinta) taas oo ay tahay in loo tixgeliyo hadafka xalalka waara. Kadib hawl iyo bandhig ku saabsan dhowrista / mabaadi'da salka u ah xulashada dariiq loo maro xalalka waara.
3. **Sideen u qiimeyn karnaa xalalka waara?** Ama sidee ku ogaan karnaa in Xalal waara la gaaro ama aan la gaarin? Su'aashani waxay fursad siineysaa inay marka hore la soo bandhigo shuruudah ama cabirka xalalka waara: saddexda badbaado: alaab, sharci iyo jir ahaaneed oo ka

dib, iyaga ku xiraya shuruudaha hoose ee IASC. Waad ka dhigi kartaa qaab-dhismeedka IASC / ReDSS mid aad u muuqan kara adigoo ku dhejinaya saddexda badbaado iyo shuruudaha hoosaadyadooda u dhigma darbiga (waraaqaha midabka leh / kartoonka). Halkaas ku dhaaf ilaa dhamaadka tababarka si tixraac fudud loogu helo**.**

4. **Xalalka waara oo ah bini'aadanimo, horumar iyo caqabadaha nabad dhisidka iyo xalalka waara iyo adkeysiga:** Qaybta ugu dambeysa ee kulanka wuxuu ku saabsan yahay bani'aadamnimada, dhismaha nabadda iyo dabeecadda horumarineed ee xalalka waara. Waxay ku dhammaataa isku day ah in la sharaxo astaamaha guud iyo kala duwanaanshaha u dhexeeya habka adkeysiga iyo xalalka waara si loo muujiyo is-dhameystirkooda halkaas oo ay isku-dayayaan oo ay yaraynayaan saboolnimada iyo xasillooni darrada Soomaaliya

Wakhtiga

Kulankaan waxaa loo qorsheeyay inuu socdo hal saac iyo bar

- Qiyaastii 20 daqiiqo qeybta 1
- Qiyaastii 30 daqiiqo qeybta 2
- Qiyaastii 30 daqiiqo qeybta 3
- Qiyaastii 10 daqiiqo qeybta 4

Hawlaha

I. *Goorma ayaa xal waara la gaaraa? Warqado yaryar*

Hawsha 1aad: Tani waa hawl kooxeed. Hadafku waa in koox kasta ay isku daydo oo ay waraaqaha yar yar dib ugu celiso sida saxda ah si ay u soo bandhigaan qeexida xalalka waara.

- U qaybi waraaqaha yar yar (dukumintiga cinwaankiisu yahay hawsha 1aad. Qeexitaanka DS) oo ku jira baqshad. Koox kasta hal baqshad bay oo weydii inay sugaan amarka rasmiga ah ee BILLOW si ay furaan oo ay u bilaabaan.
- Kooxda koowaad ee hesha qeexitaanka saxda ah ayaa guuleysaneysa.

II. Maxay yihiin jidadka loo maro xalalka waara?

Hawsha 2aad: Isku-mil oo isku-aadi. Fadhiga guud, weydii ka qaybgalayaasha in ay ku aadiyaan waddo kasta iyo sharraxaaddeeda. Waa inuusan ka badnaan hal daqiiqo

Hawsha 3aad: Waddooyinka iyo ammaankooda: waxaad ku sameyn kartaa koox ahaan ama howlo loo dhan yahay iyadoo ku xiran ujeedooyinkaaga iyo waqtigaaga.

Ujeedada ugu weyn ee hawshani waa in kaqeybgalayaashu ay isku dayaan oo ay helaan qaar ka mid ah dhowrida ama mabaadi'da ay tahay inay hagaan xulashada wado loogu talagalay xalalka waara.

-

- Haddii aad doorato shaqo kooxeed kooxdu ha shaqeyso qiyaas illaa 10 daqiiqo oo ha ku dhammeeyaan is-xog-wareysiga iyaga oo weydiinaya koox kasta 4 mabda 'ama ilaalin. Ku qor Xaashida la roga ka hor intaadan soo bandhigin bogagga soo socda.
- Fadhiga guud, weydii ka-qaybgalaha inay uga fekeraan ilaalin si shaqsi ah laba daqiiqo oo u horkac is-xog-wareysiga kooxda, adoo ku qoraya jawaabahooda xaashida la roga ka hor inta aan la tusin boga soo socota.

III Sideen u cabirnaa / qiimeynaa xalalka waara?

Hawsha 4aad: Hawl kooxeed ee suurtogalka ah haddii aad waqti leedahay: kafeega adduunka (15 daqiiqo - 10 daqiiqo oo lagu falanqeynayo). Ku dheji marada miiska ee warqadda ah ama laba warqadood oo kuwa la rogo ah saar saddex miis. Miis kasta u yeel hal nooc oo badbaado ah kuna qor marada miiska ama warqadda. Miis kasta u qoondee hal «ninka baarka / naagta baarka»? Doorkoodu wuxuu noqon doonaa inay miiska fadhiistaan oo ay hagaan howlaha miiska. Kaqeybgalayaasha kale waxay tagi doonaan miis kasta kuna qori karaan waxa ay babbaado sharci ahaaneed, badbaado jireed iyo badbaado alaab uga dhigan tahay dadka ku barakacay Soomaaliya / goobta. baarka / naagta baarka ayaa qaban doonta dooda falanqeynta/is-xogwareysiga kadib nashaadaadka.

Diyaarinta

- ☐ Hwasha 1aad: Daabac oo jar waraaqaha yar yar ee hawlaha mid ka mid ah oo ku rid baqshadaha. Hal baqshad koox kasta. (dukumenti cinwaankiisu yahay Hawl 1aad. Qeexitaanka DS)
- ☐ Hawsha 4aad: ku qor saddexda badbaado marada miiska ama warqadaha xaashida la rogo oo ku dheji saddexda miis.
- ☐ Dooddii ugu dambeysay ee ka wada qeybqaadashada: ku qor saddexda badbaado iyo shuruud hoosaadyadooda warqadaha midabada leh ama kartoonka ah
- ☐ Daabac casharka kulanka 2-aad oo u qaybi dhammaadka kulanka

Maqaalo Qoraal ah oo faaido leh

- ☐ Qaab dhismeedka sharciga dhisan ee IASC ee Xalalka Waara, 2010 (https://www.unhcr.org/50f94cd49.pdf)
- ☐ Qaab dhismeedka shuruucda dhisan ee dalada ReDSS (Solutions Framework | Regional Durable Solutions Secretariat (regionaldss.org))

- ☐ Siyaasadda Qaranka ee Dowladda Federaalka Soomaaliya ee ku wajahan Qaxootiga - Qaxootiga iyo Dadka Barakacayaasha ah (IDPs) (5d8332c64.pdf (refworld.org)